

Η διαφορά μεταξύ χριστιανικού δόγματος και «βυζαντινής φιλοσοφίας» (Δρ. Ιωάννης Ν. Λίλης Λέκτορας Δογματικής και Συμβολικής Θεολογίας της Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Ηρακλείου Κρήτης)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/2bScUwe>]

Οι Νέοι της Σιδώνος του 400 μ.Χ., θεωρούν εντελώς αδιανόητο να πολεμήσει κάποιος για την πατρίδα του, δηλαδή μία συγκεκριμένη πόλη ή γεωγραφική περιοχή, καθώς οι ίδιοι δεν είχαν καμία αίσθηση γεωγραφικής πατρίδας (γιατί να πολεμήσει κάποιος για την ίδια τη Σιδώνα, όταν είναι εντελώς ανώνυμος μεταξύ αγνώστων και ανωνύμων – τα ονόματα των νέων δεν αναφέρονται πουθενά – ή για την Κωνσταντινούπολη, ή την Αλεξάνδρεια, τόσο μακρινές από τη Σιδώνα πόλεις). Ένα παιδί εκ των πέντε Σιδωνίων νέων, «φανατικό για γράμματα» αντέδρασε έντονα λέγοντας πως δεν συμφωνεί καθόλου με την τετράστιχη επιγραφή του Αισχύλου.

Πρέπει να γραφτεί πρωτίστως «της τραγωδίας ο λόγος ο λαμπρός» και όχι μόνο ότι «πολέμησε μες στων στρατιωτών τες τάξεις, το σωρό, τον Δάτη και τον Αρταφέρνη». Οι πολίτες της Αθήνας του 480 π.Χ. θα τα πολεμούσαν αμέσως, γιατί ζούσαν σε μία συγκεκριμένη πόλη με «τείχη» – έξω από τα «τείχη» δεν υπάρχει τίποτα, μόνο η εξορία – όλοι γνωρίζονται μεταξύ τους ονομαστικά και με δέκα στρατηγούς, που επίσης τους γνώριζαν όλοι· πολλοί Αθηναίοι ήταν και συγγενείς τους. Αυτός είναι ο λόγος που οι Νέοι της Σιδώνος έχουν στην ίδια ακριβώς θέση την τόσο ηρωϊκή επιγραφή του Αισχύλου με τα ανάξια λόγου επιγράμματα των τριών ασήμαντων επιγραμματοποιών. Στην κλασική Αθήνα το σημαντικό είναι τα τείχη και η ελληνική ζωή μόνο μέσα σε αυτά, όπως τη ζούσαν οι αρχαίοι Αθηναίοι, ενώ για τους Σιδωνίους Νέους το σημαντικό είναι μόνο η ελληνική γλώσσα, χωρίς να τους ενδιαφέρει τίποτα άλλο, ούτε βέβαια η αττική τραγωδία («ο ηθοποιός που έφεραν για να τους διασκεδάσει», ήταν τύπου φτηνού διασκεδαστή· δεν θα έπαιζε αρχαία τραγωδία, για την οποία υποτίθεται ενδιαφέρονταν – αρχαία τραγωδία εκτός των «τειχών» της αρχαίας Αθήνας, δεν μπορεί να υπάρξει). Όμως εκείνη την ώρα υπάρχουν δύο σημαντικότερα στοιχεία. Η διασκέδαση των Σιδωνίων νέων λαμβάνει χώρα το 400 μ.Χ., όταν έχει γίνει η Β΄ Οικουμενική Σύνοδος (381 μ.Χ.) και γίνεται στη Σιδώνα, αγαπητό τοπωνύμιο της Καινής Διαθήκης καθώς πολλά καινοδιαθηκικά γεγονότα συμβαίνουν μεταξύ *Τύρου και Σιδώνος*· δεν πρέπει άλλωστε να ξεχνούμε πως η Β΄ Οικουμενική Σύνοδος το 381 μ.Χ. καθιέρωσε το χριστιανισμό ως επίσημη θρησκεία της αυτοκρατορίας. Ακόμα και αν δεν το γνώριζαν οι Σιδωνίοι νέοι, είναι ιστορικό αδήριτο γεγονός. Γίνεται μέσα στη βυζαντινή αυτοκρατορία και όχι στην ελληνιστική εποχή και έτσι η παρουσία του

Χριστιανισμού ως δεύτερου συνεκτικού κρίκου μετά την ελληνική γλώσσα είναι εμφανέστατη. Τα δεδομένα της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας περνούν πλέον στα χέρια και του Χριστιανισμού με σκοπό την ακριβή διατύπωση του χριστιανικού δόγματος.

Η σύγκριση μεταξύ «τειχών» και «συνόρων» δεν μας βοηθά μόνο να εντοπίσουμε τη διαφορά μεταξύ χριστιανικού δόγματος (ανατολικού και δυτικού) και «βυζαντινής φιλοσοφίας» αλλά και να ερευνήσουμε την κρατούσα μέχρι σήμερα αντίληψη για το κλείσιμο των ελληνικών φιλοσοφικών σχολών εκ μέρους της χριστιανικής Εκκλησίας των ημερών της δόξας της (εποχή του Ιουστινιανού). Η μελέτη του Λίνου Μπενάκη *Η επιβίωση της Ακαδημίας του Πλάτωνος στην ύστερη αρχαιότητα και της πλατωνικής φιλοσοφίας στο Βυζάντιο* ξεκαθαρίζει ακριβώς τα πράγματα για το δήθεν κλείσιμο των φιλοσοφικών σχολών από τον Ιουστινιανό. Όχι μόνο ο Μπενάκης τονίζει με ιστορική ακρίβεια πως ο Αλάρχος των Βησιγότθων στα τέλη του 4^{ου} αιώνα μ.Χ. είχε καταστρέψει την Αθήνα και στα Ιδρύματα της στο σύνολο τους,[33] αλλά όταν φθάνει «στην προβληματική χρονολογία του 529 και το θεωρούμενο κλείσιμο της Ακαδημίας με το διάταγμα του Ιουστινιανού»[34] αποδεικνύει με πλήρη επάρκεια πως η αντίληψη για το εν λόγω κλείσιμο επικράτησε «αβασάνιστα»[35] και ότι οι χριστιανοί σεβάστηκαν τις φιλοσοφικές σχολές, ακόμα και όταν έκλεισαν.

[Συνεχίζεται]

[33] Λίνου Γ. Μπενάκη, «Η επιβίωση της Ακαδημίας του Πλάτωνος στην ύστερη αρχαιότητα και της πλατωνικής φιλοσοφίας στο Βυζάντιο» στο *Βυζαντινή Φιλοσοφία Β΄* Παρουσία 2013, σελ. 61. Είχε προηγηθεί η επιδρομή των Ερούλων το 267 μ.Χ. βλ. αναφορά στην ίδια σελίδα.

[34] Μπενάκη, «Η επιβίωση της Ακαδημίας του Πλάτωνος», σελ. 62. Ο ίδιος ο συγγραφέας υπογραμμίζει τη συγκεκριμένη φράση.

[35] Επίσης υπογραμμίζει μεμονωμένα τη συγκεκριμένη λέξη στη σελ. 62.